

Методичні особливості створення
дозвілєвих програм та організації
різних видів дозвільної діяльності

План

- Визначення поняття “дозвілєва програма”.
Потенційні можливості дозвілєвих програм.
- Провідний вид діяльності в дозвілєвих програм.
- Форми ігрової діяльності в дозвілєвих програмах.
- Ігрові технології.
- Разова ігрова програма
- Конкурсна ігрова програма.
- Свято. Ігра-вистава. Тривала дозвілєва програма.
- Структура дозвілєвої програми.
- Експертиза дозвілєвої програми.

Культурно-дозвіллева діяльність

- це специфічна, практично основна сфера соціального життя, що створює зовнішні й внутрішні умови для освоєння соціокультурного досвіду людства й розвитку особистості (дорослого й дитини в їхній взаємодії, в автономному або колективному режимах) у процесі вивчення й пізнання цінностей (духовних, моральних, естетичних) різних видів культури.

Культурно-дозвілєва діяльність за своїм змістом й видом настільки різноманітна, що її можна розрізняти за ознаками:

Види культурно-дозвілєвої діяльності різноманітні,

відпочинок

розваги

свята

самоосвіта

творчість.

Визначення поняття “дозвіллева програма”

- *це результат традиційної, своєрідної продукції, створеної на основі сценарно-режисерського задуму, що збагатився соціально-культурною творчістю самих учасників програми і глядачів*
- Дозвіллеві програми – визначення досить широке, що включає в себе різноманіття форм організації вільного часу дітей і підлітків. Дозвіллеві програми проектуються для всіх вікових категорій дітей - від дошкільників до підлітків. Цілі проектування дозвіллевих програм спрямовані на вирішення комплексу завдань, пов'язаних з формуванням культури вільного часу: залучення дитини, підлітка в яскравий світ ігор, змагань, розваг і свят, освоєння традиційного й інноваційного досвіду організації дозвілля через пізнання, освіту, спілкування

Потенційні можливості дозвілєвих програм

- до числа потенційних можливостей дозвілєвих програм у формуванні особистості один з дослідників дитячого дозвілля, Б.А.Тітов, відносить настанову на:
 - **самовдосконалення,**
 - **усвідомлення належності до соціально-історичної спільності,**
 - **дотримання моральних загальнолюдських цінностей,**
 - **соціальну активність,**
 - **природу,**
 - **мистецтво,**
 - **інших людей.**

Провідний вид діяльності в дозвіллевих програм

- Дозвіллеві програми більшою мірою, чим програми освітні, демонструють фізичні, інтелектуальні, емоційні можливості дитини. Якщо провідним видом діяльності в освітній програмі є пізнавальна діяльність, то в дозвіллевій програмі провідним видом стає **ігрова** діяльність.

Форми ігрової діяльності в дозвіллевих програмах

сюжетно-рольові ігри,

ігрове імітаційне моделювання,

демонстраційні, театралізовані ігри,

ігри-конкурси.

У дозвіллевих програмах
використовуються основні, виділені в теорії (зокрема, у
роботах С.А. Шмакова)

види сучасних ігор, у тому числі:
фізичні й психологічні ігри й тренінги,
інтелектуально-творчі ігри,
соціальні ігри,
комплексні ігри.

Ігрові технології

- Інструмент навчання
- Інструмент профілактики
- Інструмент згуртування колективу
- Орієнтація на емоційне сприйняття змісту
- Визначають видовищний, динамічний характер дозвілєвих програм

Разова ігрова програма

- не вимагає підготовки учасників
- може тривати від 30 хвилин і більше
- залежно від віку дітей і вибору розваг - це можуть бути ігри-забави за столом, в ігротеці, рухливі ігри й танці в колі; ігри з естради, дискотека й т.д.
- Такий сеанс «витівництва» може бути й частиною більшої програми, наприклад масштабної, святкової.

Конкурсна ігрова програма

- Конкурсна ігрова програма на задану тематику з попередньою підготовкою учасників (КВК, « Брейн-Ринг», Турнір» і т.п.).
- Готувати й проводити такі програми можуть як соціальні педагоги, так і старшокласники під їхнім керівництвом.

Свято

- особливо значимий і досить трудомісткий за організацією тип дозвілєвої програми. Воно припускає розмаїтість розваг, видовищ, виставок, публічних виступів з активною участю дітей. Тут може бути використаний принцип вільного вибору дозвілєвої діяльності (гуляння) або зміна жанрів для всіх одночасно: наприклад, витівництво, концерт-загадка, представлення героїв яких-небудь подій і інтерв'ю з ними й ін.
- Залежно від поставлених педагогічних завдань свято може бути врочистим ритуалом, пов'язаним із соціально значимою подією або значною подією в житті колективу, наприклад день народження клубу, об'єднання, ювілей установи. Свято обов'язково розраховане на активну підготовку до нього всіх учасників; це одна з головних умов у створенні атмосфери очікування свята.

Гра-вистава для запрошеної (непідготовленої) аудиторії

- Можливий в установі, де є хоча б невеликий колектив організаторів, що володіють сценарною й акторською майстерністю. Сюжет спектаклю будується таким чином, що в нього включаються ігри, атракціони. У ході гри-спектаклю діти зненацька для себе опиняються в ігровій ситуації. Вони наділяються ролями, їм пропонується виконати завдання, допомагаючи героям спектаклю

Тривала дозвілєва програма

- являє собою систему виховної роботи соціального педагога або педагогічного колективу. Вона обов'язково складається із чітко спланованих етапів відповідно до поставлених педагогічних завдань. Така програма планується на цілий навчальний рік або навіть на кілька років. Типовим прикладом є програма дитячого літнього табору. В установі тривала ігрова програма може бути організована у формі гри-подорожі із привалами (святами).

**Охарактеризуйте основні цілі
дозвілєвих програм**

Структура дозвіллевої програми

Кому адресована програма; які потреби задовольняє.

Цільове призначення програми, її завдання.

Які види дозвіллевої діяльності включає.

(Короткий) зміст пропонованої дозвіллевої діяльності.

Передбачувані форми діяльності.

Можливі варіанти участі дітей у програмі.

Тривалість програми.

Умови, необхідні для реалізації програми.

Учасники-організатори дозвіллевої діяльності (педагоги й школярі).

Література, необхідна для освоєння програми (обов'язкова й додаткова, для організаторів, для учасників).

Очікувані результати реалізації програми.

Експертиза дозвілєвої програми

- Експертизу дозвілєвої програми проводять представники науково-методичної ради освітньої установи, методисти-організатори дитячого дозвілля, соціальні педагоги, психологи.
- Експертиза проводиться на основі вивчення тексту програми, її сценарію, даних опитувань, що фіксують рівень задоволеності дітей, включених у програму.

При проведенні експертизи її учасники повинні отримати відповіді на наступні питання.

1. Наскільки програма відповідає (за змістом, видам діяльності, ігровим ситуаціям) віковим психолого-фізіологічним особливостям дітей – учасників програми, їх пізнавальним, рекреативним інтересам і потребам?
2. Наскільки значимі проектовані цілі програми для розвитку особистості дитини (інтелектуальне, моральне, емоційне, фізичне)?
3. Яким способом досвід участі в програмі збагачує структуру вільного часу її учасників?
4. Чи описані в програмі технології, що стимулюють створення умов для прояву творчих здібностей, змістовного спілкування дітей?
5. Яка ступінь повноти представлення компонентів програми, етапів її реалізації, сценарію?
6. Які рекомендації з удосконалювання програми можуть бути запропоновані її розробникам?